Naturvernforbundet

Vedtatt av landsstyret i Naturvernforbundet 21. november 2020

Naturvernforbundet krever langvarig moratorium mot mineralutvinning på havbunnen

Overforbruk, mangel på gjenbruk og en lite sirkulær økonomi fører til et sterkt press på å utvinne mer mineraler i stadig høyere tempo, uten å ta med i vurderingen belastningen dette medfører på naturen vår, og at også kommende generasjoner har behov for ressurser.

De siste årene har presset på å starte opp mineralutvinning på havbunnen stadig økt, både internasjonalt og nasjonalt. Regjeringen har igangsatt åpningsprosess for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, og i forslaget til statsbudsjett for 2021 er det satt av 30 millioner kroner til å kartlegge havbunnsmineraler. Naturvernforbundet frykter at mineralutvinning på havbunnen kan føre til irreversible skader på fundamentale økologiske prosesser i havet.

Hva vi trenger av mineraler, må bli vurdert opp mot et reelt samfunnsmessig behov og kan ikke være basert på en videreføring av dagens stadig voksende forbruk. Norge ligger helt i verdenstoppen når det gjelder produksjon av e-avfall og materialforbruk per innbygger. Samtidig har vi i svært liten grad en sirkulær økonomi. En ny rapport viser at norsk økonomi er kun 2,4 prosent sirkulær. Gjenvinning og gjenbruk av mineraler som allerede er tatt ut, må være det bærende prinsippet når teknologiutvikling og grønn omstilling trenger mineraler.

Havet er allerede under et enormt press på grunn av industri, næring, overfiske, plastforurensing og klimaendringer. FNs naturpanel har slått fast at menneskeskapte endringer har påvirket 66 prosent av havet. FNs klimapanel har meldt at klimaendringer gir uunngåelige konsekvenser for havet, både på kort og på lang sikt.

Vi har særdeles lite kunnskap om livet og naturverdiene på havets bunn. I Norge tyder mye på at de mest aktuelle stedene for mineralutvinning på havbunnen også danner selve grunnlaget for mye av livet i havet. På flere tusen meters dyp, uten sollys og fotosyntese, gir «vulkanske skorsteiner» mulighet for vekst av bakterier som kan være viktig mat for hoppekreps, som igjen er en essensiell matkilde for større dyr. Miljødirektoratet har tidligere uttalt at vi høyst sannsynlig har uoppdagede forekomster av sårbart og verdifullt naturmangfold på havbunnen, som så langt ikke har noen form for beskyttelse mot påvirkning.

Forskere frykter at mineralutvinning på havbunnen vil føre til alvorlig tap av naturmangfold. Selve havbunnen der utvinningen skal skje, vil ødelegges, og det er liten tro på gjenopprettelse. I tillegg vil utvinning produsere støv, lys og støy som kan utgjøre en negativ påvirkning også på arter som befinner seg langt unna selve utvinningsstedet.

Naturvernforbundet etterlyser langt sterkere innsats for å registrere og kartlegge biologisk mangfold samt å få mye bedre kunnskap om hvordan våre havbunnsøkosystemer faktisk fungerer. Dette særlig i tråd med naturmangfoldlovens aktsomhetsparagrafer 4–10, som er grunnleggende prinsipper for kunnskapsbasert og moderne naturforvaltning.

På bakgrunn av dette krever Naturvernforbundet at regjeringen stanser åpningsprosessen og innfører et langvarig moratorium[1] mot mineralutvinning på norsk kontinentalsokkel inntil et biologisk solid kunnskapsgrunnlag er etablert.

[1] Naturvernforbundet er gjennom Friends of the Earth medlem av the Deep Sea Conservation Coalition (DSCC), og slutter seg til DSCC sin uttalelse om internasjonalt moratorium mot utvinning av havbunnsmineraler: http://www.savethehighseas.org/resources/publications/dscc-position-statement-on-deep-seabed-mining/